

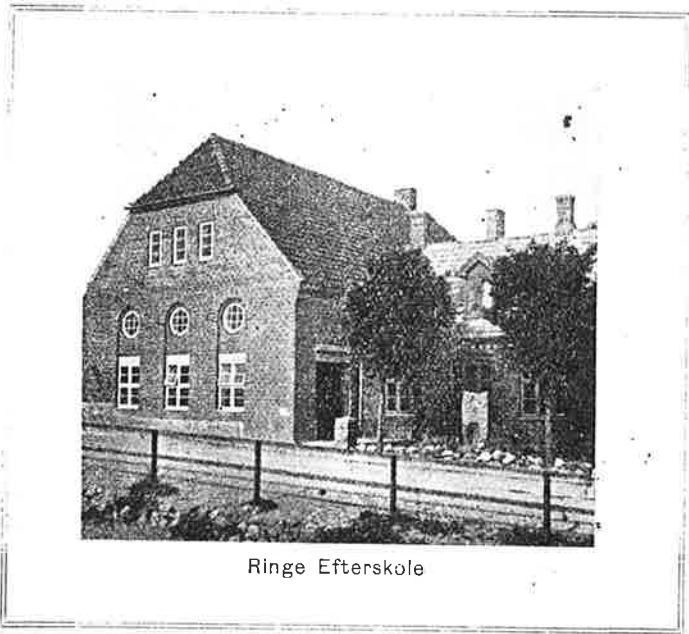
AARSSKRIFT
FOR
RINGE
EFTERSKOLE

1932

UDGIVET
AF
ELEVFORENINGEN

Ringe Efterskole

Kære unge Venner!

Naar jeg ser paa de store Vanskeligheder og Arbejdsløsheden, der i vor Tid trykker og hæmmer Ungdommen i dens Frihedstrang og Vandreløst, da er der noget inden i mig, der græder, for da forstaar jeg, at mange gode Muligheder bliver hæmmede, saa de aldrig kommer til Udvikling.

I min Ungdom var der Brug for alle virksomme Hænder. Ungdommen kunde drage fra Sted til Sted, lære noget, dygtiggøre sig, berige sig, opleve meget og lægge Fremtidsplaner i den Retning, han eller hun følte Anlæg og Lyst. Det var en herlig Tid.

Nu er de fleste unge stavnsbundne. Af Frygt for at blive ledige tør de ikke give Afkald paa deres Plads, før de har en anden. Resultatet er, at mange unge aldrig naar den Dygtighed, de ellers kunde have naaet. Menneskekvaliteten bliver ringere, Livet for den enkelte bliver fattigere, hans Verden bliver mindre. Mulighederne for hans Virksomhed bliver færre, hans Livsmod hæmmes.

Alt dette er saa usigelig tungt, fordi det ødelægger megen Menneskelykke.

Kan vi gøre noget for at ændre disse Forhold? Skal vi lade de tunge Tanker tage Magten fra os, eller skal vi lade fem og syv være lige, more os og lade Tilfældet raade? Nej og atter nej — ingen af Delene, for da gaar vi til Grunde, og det er der dog ingen af os, der ønsker.

For den enkelte er der vist kun ét at gøre, og dette ene er af al Evne at stræbe efter den størst mulige Udvikling af Dygtighed og Samfundsfølelse.

Der har alle Dage været Vanskeligheder at over-

vinde — heldigvis! Der har altid været Enkeltpersoner og Samfundslag, der har maattet kæmpe en haard Kamp for at holde sig oven Vand. Nogle gik til Bunds, men langt de fleste fik gennem Kampen Evnerne udviklet og Karakteren staalsat, saa de sejrede, og da var Livet frydefuldt at leve.

Jeg har kendt en fattig Husmand med en svagelig Hustru og mange Børn. For ham saa Fremtiden mørk og haabløs ud. Han købte en daarlig Hedelod for næsten intet. Han brød Lyngen, drænedede og mærgede Jorden, han sled med godt Mod trods Mørket. Han købte aldrig noget, før han kunde betale det, og han stillede meget smaa Krav for sin egen Person. Nøjsomhed og Flid var hans Styrke. Hans økonomiske Kaar bedredes fra Aar til Aar. Han blev en lykkelig Mand, fordi han sejrede. Og han sejrede, fordi han tog fat med Frejdighed, skønt Udsigterne syntes mørke.

Jeg har kendt mange unge Haandværkere, der drog til Udlandet uden Penge, uden Udsigt til en lys Fremtid. De lærte i det fremmede at indrette sig efter Forholdene, som ofte kunde være usle nok. De lærte at se, tænke og sammenligne. De fandt Vej frem, overvandt mange Vanskeligheder og satte sig Livsmaal. De kom rigere hjem, men var lige saa fattige paa Penge, som da de drog ud. Deres Menneskeværd bestod nu i, at de vidste, hvad de vilde og kunde. Og ofte blev de Vejledere for deres Landsmænd og naaede mere, end de drømte om, da de drog ud. Gennem Kamp sejrede de.

Blandt de Tusinder af unge, der for Tiden gaar uden Beskæftigelse, er maaske netop mange af dem, der trængte til at komme ud i det fremmede for at lære at staa paa egne Ben. Men ogsaa denne Vej er lukket for dem. Det ser derfor meget haabløst ud for denne Ungdom.

Men for alle jer, der har Beskæftigelse, har Mulighed for Udvikling, gælder det om at udnytte Tiden vel, saa I virkelig bliver dygtige, maalbevidste og karakterfaste Mennesker, der i Fremtiden vil arbejde for at Forholdene maa blive bedre, saa at ogsaa de uheldigt stillede maa faa Mulighed for Udvikling, saa de ogsaa kan være med til at bære i Stedet for at tære paa det Samfund, vi alle tilhører. Husk, at vor Nationalværdi bestaar ikke i Penge eller Varemængder, men i vort Folks Menneskeværd. En dygtig og god Befolkning kan skabe flere Værdier, end der er Brug for. En haabløs eller ligegyldig Befolkning kan hurtigt ødelægge alle Værdierne.

Derfor fremad og opad.

Vær flittig, lær noget, saa du kan fylde en Plads — den, der ikke fylder sin Plads, bliver først skudt ud. Du vil en Dag finde en Plads, der passer for dig.

Vær sand, saa andre kan stole paa dig, da vil de ogsaa lære at sætte Pris paa dig, for ingen lever lykkeligt blandt Mennesker, han ikke kan stole paa.

Vær ærlig i Tanke, Tale og hele din Færd, da kan du frejdigt se andre i Øjnene. Vinder du ikke Rigdom og Berømmelse derved, vil du dog vinde andres Agtelse og eje en god Samvittighed — og det er en god Del af Livslykken.

I synes maaske, det er gammeldags Tale, jeg fører? Og jeg maa indrømme, at det er saadan. Min Mor skabte det Ideal i mig. Jeg har efter Evne søgt at stræbe mod det og har aldrig fortrudt Vandringen ad den Vej. Derfor tør jeg ogsaa anbefale jer at vandre ad den. Det er ad den Vej, man kommer i Forbindelse med de evige Værdier, der Gang paa Gang vil gaa op i Pari, selv om de til Tider kan synes at staa lavt i Kurs. Gaar Mennesket uden om dem, mister det sit Menneskeværd. Derfor trøstigt fremad, trods

Mørke og Modgang. Det er de bedre Mennesker, der skal skabe de bedre Tider og ikke omvendt.

P. Birkelund.

Thor Lange og Magnusstenen.

Jeg var i min ungdom flere år på Askov højskole. En halv mil syd for, lige nord for den gamle grænse, Kongeåen, ligger en lille kratskov, som kaldes Skibelund. Den plet kom i disse krigens år, som det var, til at betyde meget for mange askovitter. Den drog os til sig med en forunderlig magt. Der kunde vi stå på brinken og se ned over Sønderjylland, vi så den lange række vagtposter, der vogtede grænsen, og vi vidste, at i hjemmene der nede, der var uro og sorg, lidelse og nød. Vi var så nær, og dog i kår så fjærnt. Særlig var der et sted, hvor vi i de dage uvilkårligt søgte hen, når vor vej gik til Skibelund. Den er jo en mindelund. Der er holdt store folkelige møder, og der er rejst en mængde folkelige mindesmærker. Der står bl. a. „Modersmålet“, dette skønne mindesmærke for dansk tunge og dansk id. Men det var ikke der, vi standsede. Det var ved en anden, uanseligere mindesten. På den sås hugget ind i en naturstens ru flade en skare kæmpende mænd, øverst i hjørnet en kirkeklokke. Det er Magnus den Godes kamp mod venderne paa Lyrskovhede, kunstneren har villet fremlægge. Og bag paa stenen stod nogle linier, der dybt og stærkt gav udtryk for det spørgsmål, det håb, som vi måtte stille og måtte have, i de dage og på det sted:

Magnus, tvende riges pryd!
unde Gud din kongesjæl
at se Nordens grænsepæl
atter rykket frem mod syd,

Tiden, stedet, ordene, mindet bragte os nær til vort folk i nutid og fortid som aldrig før.

Derira gled tankerne i taknemlighed til den mand, som havde rejst stenen: Thor Lange. Mange vil kende ham som gendigteren og oversætteren af de mange vemodige enkle russiske folkesange. Færre ved måske, at han, præstesønnen fra København, en af tidens mest lovende unge sprogmænd, som ganske ung kom i russisk tjeneste. Hans opgave var der sammen med andre at gøre de russiske studenter så optaget af græsk og latin, at de glemte at spekulere på nihilisme og andre kejseren ubehagelige ting. Hans gamle lærer Madvig valgte ham dertil, ud fra den grundsætning, at når Danmark sendte sine sønner til udlandet, så skulde det være de bedste, for at de kunde gøre deres land ære. Thor Lange skufiede ikke Madvigs forventning. Han gjorde landet ære i det fremmede, steg fra den ene høje stilling til den anden, blev foregangsmand på landbrugets område, gift med en russisk fyrstinde og tilsidst russisk statsråd. Men han gjorde mere end det. Han blev i det fremmede trofast mod sit fædreland. Det gav sig mange udslag. Et af dem er det, at han rundt i Danmark lod rejse mindesmærker, 13 i alt. Magnusstenen i Skibelund er den ypperste af dem alle. Den vel, der har talt stærkest til mange danske hjerter — og det er dog mindesmærkers opgave.

En ung pige fra Skibelundegnen, der senere manges gang havde staaet ved Magnusstenen og så ned over Sønderjylland, sendte ham en gang en blyant og tak. Hun fik fra ham følgende digt:

Skøn Jomfru, kære danske blomst, barnlille,
tag af en fremmed tak for venskabs ord!
Gak lønligt over aa en vaarkvæld silde,
bøj knæ, bøj tyst dit unge åsyn milde
og kys fra mig den sonderjydske jord.

Læser vi Thor Langes digte, så må vi sande, at skønnere dansk skal vi lede længe efter. Han var ellers en meget sprogkyndig mand. Han sagde engang: Nogenlunde kan jeg læse, til dels tale femten, seksten fremmede sprog, det er ingen kunst; kunsten består i at magte sit eget. Dansk er et ædelt, men vanskeligt instrument, en violin, der maa spilles godt for ikke at lyde skurrende. Han forstod kunsten at spille det vanskelige instrument. Kærlighed til dansk og hvad der var dansk var hans læremester.

Imellem hans mange arbejder er en oversættelse af Longfellow: Den gyldne legende. Selv denne faar hans danske præg og bærer vidnesbyrd om, hvad der er ham kendt og kært. I legenden taler Kristus til sultanens datter:

»Se jeg er den, der skabte de favre blomster smaa,
paa jord jeg planted liljer over vænge;
men vil du vorde min, skal en brudekans du faa
af blomster fra paradisetts enge.«

Når vi læser disse linjer, så fornemmer vi, at det lufter hjemligt, og ikke mindre, når det lidt senere lyder:

»Fra fjerne kirketårne hist
nu aftenklokkerne ringe.«

Ud fra denne dybe kærlighed til sit land, sit folk og dets minder gav Thor Lange os Magnusstenen, og netop fordi dens ord og indhold er baaret frem af dette, ævner den at tale til andre danske.

Sødinge Friskole, November 1932.

Johs. Jensen.

Cykleturen 1932.

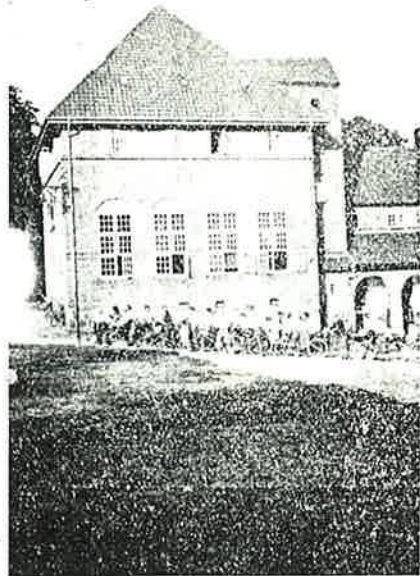
Ved Elevmødet blev det bestemt, at den aarlige Cykeltur i Aar skulde gaa over Nordsjælland og til Kulen. Fredag den 15. Juli paabegyndtes Turen Kl. 6,30

Med fuld Oppakning.

fra Ringe og Kl. 8,57 fra Nyborg Færgenhavn, og ca. 1½ Time senere var vi i Korsør. Den første Dag var drøj nok, for det var meget varmt, og vi havde Vinden imod os. Da vi skulde naa Faarevejle den Dag, foregik Turen over Slagelse til Jyderup uden Ophold. I Jyderup spiste vi vor Mad og saa Skarritsø, der lig-

ger smukt og idyllisk midt i en Skov. Derfra cyklede vi til Vallekilde, hvor vi saa Højskolen. Her var det, Ernst Trier var Forstander for et godt halvt Hundrede Aar siden. Trier var meget afholdt paa Egnen, og han og hans to Hustuer hviler i en Grav ved Sko-

Vallekilde Højskole.

len. Den elskværdige Lærer, der viste os omkring, fortalte, at Triers første Hustru først var blevet begravet paa Kirkegaarden, men senere flyttet til Gravhøjen.

Saa gik Turen til den delvis udtørrede Lammefjord, hvor vi besaa de mægtige Udtørningsanlæg, hvor der nu er rejst en Skalleindustri paa den gamle Havbund.

Endelig naaede vi Faarevejle Efterskole. Her spiste vi Resten af vores medbragte Mad, og bagefter fik vi Rødgrød. Mange vilde nu, trods Træthed, i Vandet, og de begav sig nu af Sted til Stranden, der laa en Mils Vej borte.

Klokken 10 var det Sengetid. Drengene skulde ligge i Gymnastiksalen, og vi skulde prøve, om vi kunde sove i Omlædningsværelset. Paa Culvet var der lagt Hø, der saa meget indbydende ud, men alligevel varede det noget, inden Pigerne blev færdig med deres „gaa i Seng“ Toilette. Mere end en Gang blev der banket paa Døren og manet til Ro, og til sidst faldt Gemytterne da ogsaa i Søvn. Freden skulde dog ikke vare længe, for næste Morgen blev der til vor store Forargelse banket paa Døren igen, men denne Gang skulde vi op.

Nogle mumlede noget om, at de godt kunde sove lidt længere, men de maatte til sidst op og hen til Døren, hvor der var vældig Riit om Vaskefadene. Endelig blev vi alle sammen vasket og redt, og saa gik vi ud i Haven, hvor Morgenmaden ventede os. Da vi havde spist, tog vi Afsked med Skolen og cyklede det korte Stykke Vej til Faarevejle Kirke, hvor Jarlen af Bothwells Lig findes. Liget ligger velbevaret i en Kiste med Glaslaag i Kirkens Krypt. Dernæst var vi paa Esterhøj, der ligger ved Høve Strand. Her er der rejst en mægtig Genforeningssten, og her har vi en enestaaende Udsigt. Ved Høve Strand ligger der et stort Børnetuberkulosesanatorium og en Mængde Sommerhuse og Badehuse, som vore Forfædre vist vilde have kaldt for „Skure“. Badningen blev naturligvis heller ikke forsømt ved en saa herlig Strand. Et Stykke fra Stranden holdt vi Hvil og fik Frokost, som dog blev afbrudt af et frygteligt Regnvejr, saa Maden skyndsomt maatte pakkes sammen. Da Regnen ikke vilde holde op, maatte vi videre, og vi naaede nu Stenstrup,

hvor vi besaa det originale Museum. Her blev vi vist om af en blind Mand, der forklarede, hvad det var vi saa, skønt han ikke selv kunde se det. Den gamle Mand, der selv boede i Museet, havde en gammel Kone til at passe Huset, og hun viste os, hvorledes det gaar til at spinde. Regnen var imidlertid hørt op,

Frokosten smøres og fortæres.

og nu var det fint Vejr. Vi saa derefter den store dobbelte Troldstue. Det er imponerende at se, hvor store Sten vore Forfædre har kunnet slæbe sammen og sætte op saa at sige med de bare Næver, for moderne Hjælpemidler kendte de jo ikke til.

Paa Vejen over Nykøbing til Rørvig saa vi de elendigste Kornmarker, jeg nogen Sinde har set. Det meste her er Lyng og Hedebakker, og ind imellem er der saa opdyrkede Stykker. Men Straaene staar saa

spredt, at man med Lethed kan se hver enkelt. Folk fortalte ogsaa, at de ikke havde faaet Regn siden April, men nu fik de.

Vi tog med Motorfærgen fra Rørvig til Hundested,

Han har „sat“ i noget.

og i Hundested spiste vi paa Vandrehjemmet. Det var noget, der smagte godt, og Folkene der var vist ogsaa meget forbavsede over vor Appetit.

Om Natten sov vi i en Bondegaard i Lynæs, og her blev vi næste Morgen opvartet med Kaffe og „Amagermad“. I Dag gik Turen til Frederiksværk, hvor der ligger en Mængde store Krudtmagasiner, og

til den historiske Sandkro, der kaldes for „det nye Skagen“. Her saa vi den ejendommelige Krostue, hvor Loft og Vægge er overmalet med Ordsprog. Dernæst saa vi Ruinerne af det gamle Asserbo Slot. Det har ogsaa før været Kloster, men nu er der kun meget lidt tilbage af det før saa mægtige Bygningsværk. Saa kørte vi videre gennem Tisvilde Hegn til Tisvildeleje, hvor der er den herligste Strand, man kan tænke sig. Her er der da ogsaa Masser af Københavnerhuse og Telte. Vi tog nu gennem Grib Skov til Hillerød, hvor vi saa det smukke Museum i Frederiksborg Slot, og vi var i Fredensborg, hvor vi saa Slottet og den smukke Park. Den Dag afsluttedes i Vejenbrød, hvor vi skulde sove de to følgende Nætter. Her fik vi de af Sult knurrende Maver til at tie, og snart blev vi sendt i Seng med den Besked, at vi skulde tidlig op næste Morgen.

Om Mandagen var vi i Sverrig. Vi cyklede til Helsingør, hvor vi lod Cyklerne staa, og sejlede til Helsingborg. Herfra tog vi med Toget til Mølle, en lille Stationsby, der ligger ved Foden af Kullen. Inden vi begyndte Opstigningen, styrkede vi os med en solid Frokost, hvorefter vi begyndte den besværlige Vej. Da det havde smaaregnet hele Dagen, var Klipperne glatte, og da mange havde Sko med Gummisaaler, maatte vi tidt til Rejsegilde. Nu begyndte det imidlertid at gaa nedad, og var det slemt at komme op, saa var det saa meget værre at komme ned. Enkelte Steder var Stien meget smal med Klipper paa begge Sider og med Trappetrin paa en Alens Højde.

Efter megen Møje og Besvær naaede vi ned, og her fik vi et godt Billede af den storstaaede Natur. Vi stod dybt nede, hvor Havet larmede. Hver Gang der kom en Bølge, førte den en Mængde Sten med, der under øredøvende Bulder faldt ned paa Stengrunden. Paa de tre andre Sider var der Klipper, høje stejle

Klipper, der syntes uoverstigelige. Alligevel var der nogle af Drengene, der vilde vove at gaa en kortere, men til Gængæld langt besværligere Vej tilbage over Klipperne. Vi andre gik tilbage et Stykke ad samme Vej som vi var kommen, men drejede derefter af, saa vi gik paa en ganske smal Sti, der fulgte Havet, som laa dybt nede under os. Vi kom nu forbi Høganæs Kulgruber og var kort efter i Byen Mølle igen. Her saa vi, at Folk var vant til at modtage Turister og Ferie-

Syltoppen ved Dybedal.

gæster, for næsten hvert eneste Hus havde Sedler i Vinduerne med Ordene: Rum att hyra. Vi tog nu atter med Toget til Helsingborg og hjem til Danmark igen.

I Helsingør saa vi det gamle skønne Carmeliter Kloster, og var ude ved Kronborg, hvor vi desværre ikke kunde komme ind, da det var for sent. Vi cyklede nu tilbage til Vejenbrød, hvor vi spiste til Aften, og saa gik Dansen efter en Grammofon til Kløkken

var 11, hvorefter vor elskværdige Vært trakterede med Kaffe.

Næste Dag skulde vi saa til København, hvorfra vi skulde sejle til Odense. Vi cyklede gennem Dyrehaven forbi Eremitagen til Lyngby, hvor vi saa det ejendommelige Frilandsmuseum. Det bestaar af en Mængde Bygninger fra alle Egne af Landet. Husenes Interiør svarer til Egnens og Tidens Skik, og det er mærkeligt at se, hvor nøjsomme Folk var i gamle Dage.

Fanøhuset i Lyngby Frilandsmuseum

I København spiste vi paa Grundtvigs Hus, hvorefter vi gik en Tur i Byen, inden vi skulde af Sted. Klokken seks sejlede vi. Sejlturen op ad Øresund var dejlig, og vi var allesammen sikker paa, at vi ikke blev søsyge. Vi syntes endogsaa, at det var morsomt at staa ude i Forstavnen for at komme til at vippe saa meget som muligt. Men efterhaanden som vi kom ud af Øresund, begyndte vi alligevel at føle os saa underlige, og lidt efter lidt listede vi ind midt paa

Skibet. Og snart begyndte Søsygens Kvaler. De fleste maatte ofre til de vrede Havguder. Mange mente endogsaa, at de var Døden nær, men saa slemt var det nok heller ikke. Vi kom 2 Timer forsinkede til Samsø, og her var de fleste af de før saa dødsyge Søhelte og Heltinder atter kommet til Live.

Turen til Odense forløb roligt, men da vi blev sat i Land, var vi alligevel noget svimle, det var som om Gaderne drejede sig rundt om os. Vi kom dog hjem, hvor vi fik Rødgrød, der styrkede os saa meget, at Turen kunde gøres færdig.

Vi saa meget og oplagede, at vort Land har en skøn afvekslende Natur og en Mængde historiske Minder, derfor vil en saadan Tur huskes længe.

Vi har derfor Grund til at sige Birkelund Tak, da en saadan Tur uden hans Planlægelse og Førerskab vilde have været langt dyrere, ja, næsten umulig for den enkelte.

Anna Knudsen.

Lynskud fra Cykleturen 1932

Nedenstaaende er Slutningen af et Referat fra Cykleturen 1932. Desværre blev det først indleveret efter Redaktionens Slutning, saa derfor kommer det ikke i Aarsskriftet i hele sin Længde

Om Sejladsen op gennem Øresund vil vi nu skrive kun, at den var yderst dejlig,

og vi nød den i fulde Drag.
 Og Kronborg vi netop passered',
 da Solen bag den gik ned. —
 Hvilket herligt uforglemmeligt Syn,
 det var, som den gamle Borg skød Lyn.
 Derfor var Humøret meget højt,
 og man var vældig drøj,
 da der endnu et Stykke mod Nord,
 kom en Bølge, der var meget stor.
 Jo, jo, den her skulde vi sagtens klare,
 og hvor var de Bølger egentlig rare.
 Men Stormen tog til, og Bølgerne blev større —
 Aah! Naar det endda ikke var værre.
 Vi stod næsten alle paa Forstavnen ude,
 men nu begyndte Vinden at tude.
 Skibet gynged' op og ned
 og Bølgerne slog ind paa Dækket,
 men endnu var det vældig Sjøv,
 og Vittighederne fløj — med hov! — ?
 Da var der pludselig nogen, der fik travlt,
 ind paa Midterdækket de hastigt løb,
 hvad skulde det betyde? Saadan halvt om halvt
 Forklaringen kom og fik hurtigt Køb.
 Snart var alt i en stor Forvirring —
 Der sad en — og der sad en anden —
 en holdt sig paa Maven — og en paa Panden —
 nogle hang over Rælingen ud
 og fodrede Fisk paa Naturens Bud.
 Med Tiden blev vi dog mere rolig
 og vi begyndte at søge os en Bolig. —
 det vil sige et Sted, hvor vi kunde sove,
 — en fandt, der var godt under nogle Tøve.
 De fleste laa dog rundt paa Dækket
 og krøb sammen under Tæppet.

* * *
 Paa Samsø vi skulde losse og lade,

og derfra der er jo et Stykke tilbage,
 men nu var Søen nogenlunde stille,
 saa her var der ingen, der blev den »lille«.
 To Timer forsinket vi til Odense kom,
 og straks vi kørte til Hjallese om
 til et Par af Deltagernes Hjem,
 hvor vi fik baade Grød, Kaffe og Vine,
 saa vi til sidst maatte løsne vor Rem,
 ellers havde vi sikkert faaet Mavepine. —
 Nu med hverandre vi tog Afsked,
 hvorefter det mod Hjemmet gled.
 Men i Tankerne vistnok vi alle priste
 Hr. Birkelund, der — som altid — sig viste
 at være en god og forstandig Leder
 og valgte netop de rigtige Steder.
 En Tak skal han have for Turen i Aar,
 lystevende for os endnu den staar.

Niels Høj Lundsgaard.   Børge Møller Andersen.

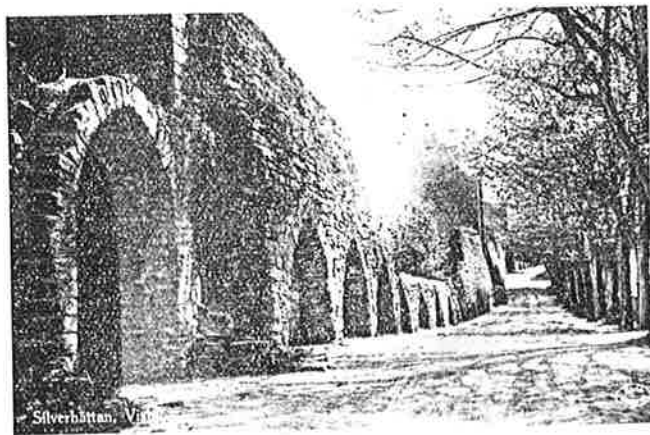
Visby.

Det er Dag! det er Dag! det er Dag!
 nu er Natten og Skyggerne bag!
 fej nu Taagernes Væv af dit Indre,
 saa din Sjæl gennem Øjet kan tindre
 og fornyes i Solstraalens Bad, —
 rejls dig, Menneskebarn og vær glad!

(Holm Hansen.)

Saadan klang det i Sindet, da man hin Morgen
 stævnede frem mod Visbys Mure. Natten var borte,

Dagen med dens mange Oplevelser laa forude, man var glad, kun glad, thi der gennem Taagedisen skimtede man det Eventyrets Land, man havde drømt saa stort og skønt, da man fulgte Selma Lagerlöf paa den vidunderlige Rejse Sverrig rundt. Bymuren var der, Gadernes smaa Huse, ligesom i Lag over hverandre, anedes, Kirkernes Kæmpemure strakte sig opad, ud af Taagens hvide Mæsser — man var kommet til Roser-

Silverhättan, en Del af Bymuren.

nes og Ruinernes By. Og lad mig sige det med det samme: her var Fortid, her var Nutid, her aabnede Sindet sig og blev modtageligt for „alt skønt og stort“ — det blev en Oplevelse, større end man havde ventet.

Øen Gotland er paa Fyens Størrelse; den var beboet meget tidlig, man mener 5000 Aar før Kristi Fødsel. Paa St. Karlso har man saaledes fundet en gammel Boplads — en Grøt, der er 22 m dyb. I dens Bund fandtes et Lag paa 4 m Tykkelse, den ene m stammede fra Benalderen, de tre fra Stenalderen.

Flere lignende Fund fortæller ligeledes om Øens meget tidlige Bebyggelse.

Øens største By er Visby. Den skal efter Sagnet være anlagt af Flygtninge fra Wineta paa Øen Wollin. I 1100 indvandrede der desuden mange Købmænd fra Rhinegnene. Handelen blomstrede da op, og Byens Velstand steg. 1163 kom Visby under Sakserkongens Overherredømme, og dens Velstand blev endnu større. Omkring 1200 blev Byen svensk, og da dens Magt var meget stor, stiftede Lübeck Hansaforbundet for derigennem at hindre Visbys for store Handelsherredømme. Visby var paa denne Tid en mægtig Stad — dens Havn var ypperlig, dens Beliggenhed god, og da Byens Borgere var driftige, kom snart en stor Del af Handelen Østersølandene imellem til at gaa gennem de Visby Købmænds Hænder.

1288 gjorde Gotlands Landbefolkning Oprør, den mente, at dens Handelsrettigheder blev krænkede. Det kom til Kamp, Landbefolkningen tabte, men den svenske Konge Magnus Ladelaas blandede sig i Stridighederne, og Bønderne fik Fred paa milde Vilkaar imod at Kongens Magt blev større.

1361 landede Valdemar Atterdag med en Hær paa Gotland, han drog plyndrende gennem Gotlands rige Landsbyer. Den 27. Juli stødte han sammen med Bondehæren udenfor Visbys Mure. Slaget blev voldsomt, Valdemar huggede ned for Fode, der var ingen Skaansel, Kvinder saavel som Børn blev dræbte. Senere Udgravninger har bevist, at Myrderiet var over al Maade grufuldt.

Udenfor Bymuren rejstes et Stenkors, hvorpaa Kongen lod skrive:

„I Herren: Aar 1361 den 27. Juli faldt foran Visbys Mure, for Danskernes Hænder, 1800 Goter; her begravede; bed for dem!“

Ved et Forrædderi slap Danskerne ind i Byen, Kon-

gen lod Muren bryde ned i 13 Mands Bredde og drog i Spidsen for sin Hær ind i Visby. Denne dømtes til Plyndring, hvis ikke dens Borgere inden 3 Døgn fyldte 3 Øltønder med Guld og Sølv. Tønderne var fyldte inden den første Dags Aften, og Byen slap for Plyndring.

Der lever selvfølgelig en Mængde Sagn fra Visbys Storhedstid; i et af dem fortælles der: „I Visby boede en Borger, Niels Guldsmed, der havde en meget smuk, men ogsaa meget stolt og pragtelskende Datter. Hun havde mange Bejlere, men ingen fandt Naade for hendes Øjne. Byens fornemme unge Mænd harmedes over Jomfruens Hovmod, og for at hævne Krænkelserne sang de Nidviser om den skønne og hendes Fader. Herover blev Jomfruens Fader harmfuld, han svor Hævn over Byen og drog til den danske Konge, hvem han fortalte om Øens og Byens Rigdomme. Kongens Begær vakt, han besluttede at drage paa Plyndringstogt til Gotland. Men først drog han forklædt som rejsende derover paa Spejderfærd. Han kom til Storbonden Ung Hanses Gaard, var der som Gæst og forelskede sig i Ung Hanses Datter. Under et Stævnemøde overraskedes de af Storbonden, han blev rasende, gav den fremmede en Øretigen og jog ham bort. — Aaret efter kom Kongen igen. Ung Hanses Datter hjalp sin Elsker, og ved hendes Hjælp naaede Kongen snart at faa Øen og Byen i sin Magt.

Efter Indtoget i Visby forklædte Kongen sig og drog ud til Ung Hanses Gaard til Stævnemøde, men under Stævnemødet blev han opdaget og genkendt og maatte skyndsomst flygte. Snart var han omringet paa de 3 Sider, til den fjerde havde han det aabne Hav. I den yderste Nød sprang Kongen hen til en gammel Kvinde, der sad paa et Dige og strikkede, og bad hende skjule ham. Kvinden betænkte sig et Øjeblik og lovede det saa, — men der var intet andet Skjule-

sted end under hendes Skørter, og derind søgte saa den stormægtige Valdemar.

Valdemar Atterdag naaede at faa sit Plyndringsguld om Bord paa sine Skibe, men udenfor Øen forliste han, og Kostbarhederne sank ned paa Havets Bund — til den Havfrue, han havde *lovet* at dele med, men *tænkt at narre*.

Ung Hanses Datter blev, for sit Forrædderi, spærret inde i et Taarn i Ringmuren. Her led hun en kvalfuld Død. I mørke Stormnætter kan man høre hendes Skrig om Hjælp. Taarnet staar der endnu og har den Dag i Dag Navnet „Jomfrutaarnet“.

Efter Valdemar Atterdags Indtagelse af Visby stod denne under dansk Herredømme fra 1361—1645.

I dette Tidsrum svækkedes Visbys Handel, Byens Velstand dalede og dens Borgeres Driftighed aftog. Fra 1437—1449 boede Erik af Pommern paa Visby Slot, hvor han ernærede sig som Sørøver. Svenskerne indtog imidlertid Slottet, og Erik flygtede til Tyskland. Senere kom Danskerne ved et Forrædderi igen i Besiddelse af Slottet. Gustav Vasa indtog 1524 Gotland, men han fik ikke Visby med, da denne blev forsvaret saa godt af Søren Nordhy.

1525 indtog Lübeckerne Byen og afbrændte alle dens Kirker paa een nær; den nuværende Domkirke fik Lov at staa, da den var tysk.

Visbys Historie og dens mange Sagn er interessant at læse om, men staar man i den gamle By med alle dens Minder, *oplever* man dem.

Bymuren — ja, den er et Kapitel for sig. — Tidlig har Visbys Borgere maattet forsvare sig, og det ældste Fæstningsværk er fra 1100. Det staar der endnu og kaldes „Krudttaarnet“. Noget senere blev Ringmuren omkring Byen bygget, man ser endnu Rester af den ældste. Den nyere Mur er 3000 m lang, den har 37 Vagttaarne, der er 15—20 m høje.

Ved Ringmurens sydlige Side findes Ruiner af det gamle Visby Slot. Her kan man klatre op paa Murerne, og herfra har man den mest pragtfulde Udsigt: Det blaa Hav, Kystens Indskæringer, dens bratte Skrænter, Byen med de mange morsomme Huse, de smalle Gader trappevis over hverandre, og højt over det alt sammen pegende mod den blaa Himmel de mægtige Kirkeruiner. Op ad Muren slynger sig de mange Roser og inde i Revner og Sprækker et Væld af smaa gule og blaa Blomster. Udenfor Muren ligger der 2 Rækker Tørgrave, Vandgrave har der ikke kunnet være, da Jorden skraaner. I Bunden af disse Tørgrave findes der endnu Pæle, der vender den spidse Ende op efter, de har sikkert været lige saa virkningsfulde som Grave med Vand i.

Indenfor Muren findes mange gamle Bygninger, der den Dag i Dag fortæller om svunden Storhedstid. En af de mest kendte er „Gamla Apoteket“, en smuk Middelalderbygning, der nu bruges som Læse- og Skrivestue. Den er af Kalksten og vender sine høje Gavle ud mod Gaden. Ved Hjælp af mægtige Bjælker er den delt i to Etager, i den øverste var der Magasiner, og Varerne hejsedes op. Man kan endnu se Bommene.

„Burmeisterska“ — Huset er et saakaldt „Bulhus“ (det er bygget af Bjælker, hvis Ender skyder ud fra Facaden) fra 1500 — omkring 1600 blev det købt af en Købmand Burmeister fra Lübeck. Festsalen er smykket med gobelinlignende Vægmalier, og Møblerne er alle i én bestemt Stil. Gavlen er dækket med vældige Vedbendranker. Turistforeningen har Oplysningskontor der, man kan der faa Besked paa alt muligt, og man kan faa Førere, der med Lethed fortæller paa 5 Sprog. I Haven er der Restauration; det er morsomt at sidde der og nyde Omgivelsernes Mangfoldighed; man faar Indtryk af, at Alverden har sat

hinanden Stævne just her. Middagen, vi flottede os med, var fornem, men ikke beregnet til vore slunkne Mavner; vi var mere sultne, da vi var færdige, end da vi begyndte.

„Kalveskindshuset“ er kun en Ruin, Grundmuren er indhegnet og omgivet af et smukt Anlæg. Udenfor „Kalveskindshuset“ laa Byens største Torv, og her stod Rolandsstatuen.

Visby havde i Storhedstiden 17 Kirker, paa en enkelt nær er de alle Ruiner. Den nuværende Domkirke fra 1225 blev skaaet, da Lübeckerne i hin Tid drog brændende gennem Byen — den var nemlig de tyske Købmænds Kirke.

Der samledes Tyskerne, og der varetoges alle deres verdslige og aandelige Interesser. Her opbevarede Gotlandsfarerselskabets Privilegieskrivelser, og paa Loftet gemtes Handelsvarerne. Kirken er stor, men egentlig ikke smuk. Døbefonden fra 1200 er af rød gotlandsk Marmor, og Prædikestolen fra 1644 er af Nøddetræ og Ibenholt.

Langt mere interessant og ogsaa smukkere i Linjer er de mange Kirkeruiner.

Lige udenfor Muren ligger St. Gøran, opført 1250 som Kirke for de spedalske, der er kun lave Murerer tilbage, men indenfor Muren findes over en halv Snes Ruiner, hvoraf mange er anselige.

Den største af dem er St. Nicolaus. Den paa-begyndtes 1230 af Dominikanermunkene. Den har et smukt romansk Vindue, hvis Stenroset er hugget ud i een Stenblok.

Er St. Nicolaus den mægtigste, saa vil den skønneste være Franciskanerklostrets Kirke St. Catarina.

Den stammer fra Aar 1400. I den er der en Rigdom af dejlige Søjler og smukke spidse Buer. Derinde stemmes Sindet lyst og rent. Hertil knytter sig Sagnet om den hellige Catarina af Alexandria. Mange

Aar efter læste en af Munkene hendes Historie, og han blev saa betaget deraf, at han maatte til den hellige Martyrs Grav. Ved Graven plukkede han en rød Anemone, og han bad saa inderligt til Gud, at Blomsten maatte være frisk, naar han naaede til Visby med den. Underet skete, og efter den levende lille Blomst huggede Munken en Stenblomst, som endnu sidder i Kirken og fortæller om Fromhed og Renhed.

Søsterkirkerne, St. Lars og Drotten, derimod fortæller om Had og Ondskab. De stammer fra det 12. Aarhundrede. Drotten er bygget i Rundbuestil, St. Lars derimod i græsk Korsform. Sagnet fortæller, at de blev bygget af to Søstre, der hadede hinanden saa dybt, at de ikké kunde have fælles Kirke.

Til de bedst bevarede hører Helgeandskirken, den har været Hospitalskirke. Det er en ottekantet Bygning i 2 Etager, og den skal være en Efterligning af de rhinlandske Kirker.

Nord for Byen findes Galgebjerget, paa hvis Top staar tre Stenstøtter, opbygget af 17 Sten hver. Herover blev der lagt Tværbjælker, og saa klyngedes Forbryderne op. Der kunde være en eller mange. Saa sent som 1830 fandt den sidste Henrettelse Sted. Fra Bjerget har man en glimrende Udsigt. Lige neden for Bjerget ud mod Havet ligger „Trøjeborg“. „Trøjeborg“ er en rund Stensætning, en Labyrint, der er saa gammel, at ingen kender dens Oprindelse. Der fortælles, at den stammer fra Bronzealderen, og at den da brugtes ved religiøse Fester. Den har gennem Aarene været Visbys hellige Plads, og indtil for ganske kort Tid siden har den været Samlingsplads for Ungdommen ved Midsommerlegene. Til den knytter der sig selvfølgelig ogsaa Sagn. Her er et af dem: Engang for længe siden levede der i Visby en rig Italiener. Han tog sig en Elskerinde. De fik 2 smaa Piger. Ved den yngstes Fødsel døde Moderen. Fade-

rens Rigdomme blev større og større, der snakkedes om, at de kom paa uærlig Vis, men ingen vidste noget bestemt. Den ældste Søster døde, og den yngste voksede sig stor og smuk. Snakken om Rigdommen blev ved, nu ymtes der om Sørøveri, men stadig vidste man intet med Bestemthed, man gættede kun. Saa blev Faderen grebet i Røveri, og hans Skyld kom for Dagen. Han blev skudt. De vældige Rigdomme tilfaldt Datteren, men da hun begik en Brøde, der medførte Dødsstraf, tilegnede Borgerne sig Rigdommene. Henrettelsesdagen kom, men idet den unge Pige førtes til Galgebjerget, bad hun om Naade, hvis hun kunde bygge en Stensætning, der kunde skaffe Visby Berømmelse. Borgerne lovede hende Udsættelse af Straffen, og hun lovede at komme med Tegningen til Stensætningen næste Dag. Da Borgerne saa den, blev de saa interesserede, at de lovede hende Frihed, saa længe Byggeriet stod paa. Der blev nu lagt een Sten hver Dag, men da Stensætningen var halvt færdig, var Borgernes Utaalmodighed saa stor, at de gav Pigen Lov til at bygge færdig snarest mulig. Da Labyrinten var færdig, var den saa fuldendt, at Pigen fik sin Frihed. Saadan fortælles der, og har man travet dens Gange igennem, maa man beundre dens Snildhed.

Vi „gjorde“ Visby paa tre Døgn — saa meget, oplevede mere og ønskede kun, at Tiden havde villet staa stille, men tværtimod fløj den af Sted, og inden man rigtig vidste af det, kom den sidste Aften. Sejlturen fra Øen til Fastlandet forløb godt — og ved Solopgang gik Farten Nord paa, ud mod nye Egne og spændende Oplevelser — dog disse maa gemmes til en anden Gang.

Glædelig Jul ønsker

Johanne Jensen.

Lille Ole i Köln og andre Steder.

Lille Ole gik hjemme i Sommer og var arbejdsløs. Han gik og arbejdede i Haven derhjemme, ikke fordi det egentlig morede ham, men noget skulde han jo tage sig til.

Imidlertid gik han og fik Lyst til en Cykletur til Udlandet. Han saa paa Landkort, regnede Vejlængder ud, talte de sidste Spareskillinger og tænkte paa alt det, der var at se i fremmede Lande, som han havde hørt og læst saa meget om.

Enden paa det blev, at lille Ole købte sig en ny Cykle — uhørt Flothed for en arbejdsløs! —, fik et Medlemskort til de tyske Ungdomsherberger og et Pas.

En skønne Morgen med Sol i Gaden gled lille Ole saa hjemmefra gennem det skønne Fyns Land til Assens, videre med Færgen til Aarøsund og ned gennem Sønderjylland over Haderslev og Aabenraa, og tidlig paa Eftermiddagen har han allerede naaet Flensborg, er altsaa nu i „fremmede Lande“. Lille Ole har jo lært lidt Tysk, inden han rejste. Han fandt da ogsaa snart Jugendherberget, hvor han skulde bo den første Nat.

Men hvor var han træt og øm bagi. Det er jo heller ikke saa underligt, naar han lige paa den første Dag tager 115 km uden at være vant til det.

Lille Ole fik afleveret sit Ausweis, blev skrevet ind i Gæstebogen og betalte for Natlogi. Foruden ham er der ogsaa en Del Tyskere og et Par Svenskere. Efterhaanden kommer de i Snak med hinanden, og Tiden gaar. Snart kommer Herbergsfars Søn og beder dem gøre klar til at gaa til Ro. „Klarmachen zum Schlafengehen“, lyder det, og de unge Mennesker faar Soveposen hentet frem af Bagagen, og lidt efter kommer han igen, og Vandrefuglene faar anvist Soveplads.

I 2-etages Senge uden Fjedre. Men det gør ikke noget, lille Ole sover snart og stærkt, han er træt.

Næste Morgen kommer Herbergsvater: „Aufstehen, Morgen!“ Efterhaanden kommer hele Banden ud af Tæpperne. „Jungdeutschland, erwache“, siger Tyskerne.

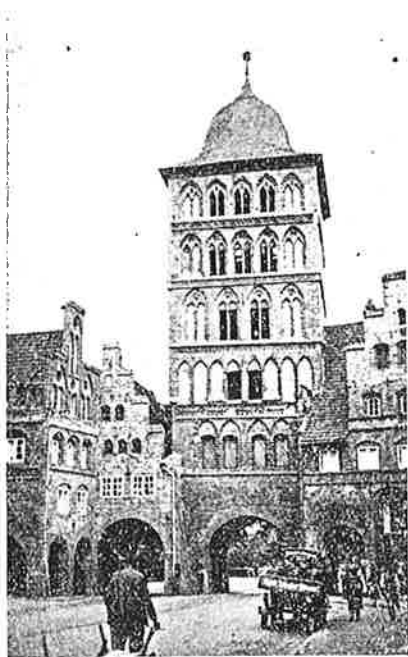
Efterhaanden bliver lille Ole klar til at starte igen, faar udleveret sit Ausweis og glider. Medens han sidder i en Landevejsgrøft med sine tørre Klemmer, kommer en af Tyskerne fra den foregaaende Aften forbi, og de slaar Følge, og det gaar mod Kiel, hvor de ankommer i Løbet af Eftermiddagen.

Det varer noget, inden de finder Herberget der, men det ligger ogsaa langt uden for Byen nede ved Fjorden, lige over for Marinstationen. Men der er godt at være, smukt er der og desuden en flink Herbergsmutter.

Men videre maa den lille Ole paa sin lange Rejse, og Dagen efter er han i Lübeck, den gamle Hansestad. Da han kommer ind i Herbergets Opholdsrum er der Sang og Musik, og han bliver straks i godt Humør. Han kan nemlig godt lide at høre de tyske Vandsange. Næste Dag er han paa Tur rundt i Byen for at se den med alle sine mange gamle Bygninger. Kl. 12 skal han være i Mariekirken for at høre Klokkespillet. Det naaede han ogsaa, og meget fik han at se der, den berømte „Dødedans“, Døden fra Lübeck, gamle Altertavler og Malerier, og det første danske Flag, som der hænger en Efterligning af paa Frederiksborg. Og sidst, men ikke mindst, den lille sorte Mus, Lübecks Vartegn som Føreren kalder den. Den skal man se naar man er der, ellers har man ikke været i Lübeck. Det er bare en lille sort Mus der er anbragt i nogle udhuggede Forsiringer bag paa Alteret, et Kunstnerlune vel nok. Lille Ole saa den, altsaa har han været der og er næste Dag paa Vej mod Hamburg. Ved

Middagstid er han der allerede, men det varer lidt inden han finder ud i St. Pauli, hvor Herberget ligger. Det er i Nærheden af „Grosser Michel“, som St. Michaelkirken kaldes.

Borgport i Lübeck

Da lille Ole er blevet indskrevet, kommet af med Rygsækken og faaet Sulten stillet, løber han ud i Byen for at se nærmere paa den.

Han kommer ned til St. Pauli Landungsbrüche og ser at en af Havnerundiartens Dampere lige skal til at gaa. Han faar købt en Billet og kommer med. Og

ud i Havnen gaar det. Det er en Tur paa lige ved halvanden Time, og endda faar man ikke hele Havnen at se, den er jo mægtig. Paa de store Værfter er der ikke meget Arbejde, et enkelt Sted er der en amerikansk Millionæryacht i Arbejde. Vældige Kajer med Lagerskure og Kran ved Kran i en lang Række, ogsaa der er der mange Steder øde og tomt. Lille Ole faar et godt Indtryk af, hvilken Verdenshavn det er.

Bag efter er han nede i Elbtunnelen, 21 m under alm. Højvande gaar den under Elben. Med store Elevatorer, der kan tage en Lastvogn ad Gangen, bliver man befordret op og ned.

Dagen efter er han ude i Stellingen, i Hagenbecks Dyrepark, hvor Dyrene saa at sige befinder sig i fri Tilstand og dog er tilbørlig afspærret. Morsomme er de smaa Pingviner i deres konstante Selskabsdress og de store Hvalroser, der ligger og pruster rundt i Vandet. En stor Søelefant ligger ubevægelig og soler sig. Lille Ole gaar rundt og kigger paa Løver, Elefanter, Hulepindsvin og usandsynlige Dyr som Giraffen. Et lille Akvarium er der ogsaa, men ikke saa godt som det han senere saa i Berlin, men det var ogsaa stor-slaaet.

Om Aftenen er lille Ole paa „Reeperbahn“, Hamburgs verdenskendte Forlystelseskvarter, han har dog ingen Penge til at gaa paa Sjøv for, saa han maa nøjes med at „nok se, men ikke røre“. Det kan ogsaa have sin Charme.

Han staar og ser paa en tysk Gadehandler, der demonstrerer et Tøjrensningmiddel, som skulde være knippelgodt, „als wäre es niemals schmutzig gewesen“, som han med sin hæse Stemme bekendtgør ud gennem Hvalrosskægget. Naar han er træt, tager Konipagnon'en fat med nogle Vidunderkraveknapper, saa der er ingen Pølse i Geschäften.

Saadan gaar det hele Vejen. Efterhaanden bliver det

mørkere, og alle Forlystelsesetablisementernes brogede Lysreklamer tændes lidt efter lidt. Men saa er Klokken ogsaa snart ti, saa lille Ole maa til at trave hjem paa Herberget, ellers kommer han ikke ind.

Paa den Sovesal, hvor han skal sove, er der ogsaa en Skole paa Udflugt, og alle dens mange Drengene bruger Mund saa det staar efter, saa det varer lidt, inden han falder i Søvn.

Ud paa Natten er der en af Drengene der falder ud af den øverste Seng; det afstedkommer jo nogen Forstyrrelse. Han er jo lidt ude af Flippen, da han vaagner nede paa Gulvet. Men tilsidst bliver der da Ro.

Tidlig næste Morgen er lille Ole paa Vej ud af Hamburg over Elbbroen gennem Harburg mod Bremen. Det er meget varmt den Dag, Solen skinner fra en skyfri Himmel, saa den lille Mand bliver saa umanerlig tørstig, at han maa ind i et lille Værtshus, han kommer forbi, det kvikker rart op paa Fyren.

Da han senere i en Vejgrøft skal til at spise til Middag, er Smørret helt smeltet, saa det ikke kan bruges. Men lille Ole ved Raad, Cyklehesten trænger til lidt Smørrelse hist og her, og saa faar den en Gang smeltet Smør.

Fra Bremen gaar det videre mod Holland, og et Par Dage senere er han i Amsterdam, Byen med de 3-400 Broer og de mange Cyklister. Men lille Ole kan ikke rigtig finde rundt i Byen, alle de mange Kanaler og Broer forvirrer ham. Han faar dog fundet rundt til „Rijksmuseum“ og kommer ind der. Der er ogsaa meget at se, en speciel Rembrandtstilling og en særlig Koloniafdeling, meget interessant.

I Amsterdam træffer han sammen med en Tysker, og de følges ad gennem Holland. Lille Ole beundrer den Velholdthed, der præger Landet, og alle de mange moderne mere eller mindre smukke Privathuse. Fra

Amsterdam kører han sammen med Tyskeren gennem Haarlem, Leyden, den Haag med Fredspaladset, og ved Arnheim ser lille Ole for første Gang Rhinen. Rolig og bred flyder den gennem det flade Land.

I Løbet af Dagen kommer de til den tyske Grænse. En Ost, som lille Ole har købt i Gouda, maa han skære i Stykker for de nidkære tyske Toldere. Igen er han i Tyskland, og nu gaar det op langs Rhinen, gennem Fabriksdistrikterne ved Duisburg og Düsseldorf, og snart er han i Köln.

Men der har han en meget uheldig Entré. Forst vælter han i det fedtede Føre foran en Sporvogn, fordi en Cyklist foran viser forkert af. Lidt efter faar han nogle Eger sprærgt i Baghjulet ved at glide i en Spervognsskinne. Heldigvis er der ikke langt til Herberget, det er lige paa den anden Side af Floden.

Det er et af de største Jugendherberge i Tyskland. Der er ca. 425 Senge. Det er altsaa ikke nogen helt lille Historie.

Om Eftermiddagen er han ude at se lidt paa Byen, og ikke mindst den berømte Domkirke; den er han selvfølgelig inde at beundre. Lille Ole mangler i Øjeblikket Superlativer, saa han kan ikke udtale sig nærmere, men den gør Indtryk paa ham.

Om Aftenen er der Musik i Herbergets Opholdsrum, et Par unge Mennesker spiller og synger. Da lille Ole senere paa Aftenen er kommet i Seng, er der en der begynder at snørke, ikke som almindelige Mennesker, men voldsomt og uregelmæssigt som et Vulkanudbrud kommer det en Gang imellem, saa vedkommende bliver hurtigt vækket, at han kan dreje sig om paa Siden.

Næste Dag er han en Tur oppe i et af Domkirke-taarnene. Det er en vældig Bestigning, op ad Vindeltrapper og andre Trapper, rundt paa Gallerier forbi de store kulørte Vinduer, og endelig naar han op i

Taarnet. Desværre er det ret diset, saa ret langt kan han ikke se, men et ganske godt Overblik over Byen giver det dog. Lille Ole tager et Par Billeder oppe i Taarnet. Paa Nedturen lægger han Mærke til alle de mange Enkeltheder i Sandstensforsiringerne, og han faar en lille Idé om, hvilket Arbejde det har været at opføre en Kirke som denne. Men det varede jo ogsaa 632 Aar med at faa den fuldført, først i 1880 blev den færdig og havde da siden 1824 kostet ca. 21 Mill., og før den Tid har den sikkert kostet ikke saa lidt mere.

Efter Taarnbestigningen sad lille Ole nede paa Dompladsen og hvilede sig, medens han betragtede de mange Postkortsælgere, der gik og overfaldt de stakle Turister. Ved 11-Tiden begyndte Klokkerne at ringe, saa lille Ole tænkte, der skulde være Guds-tjeneste, og da han aldrig havde overværet en saadan i en katolsk Kirke, gik han derover og ind. Det gjorde et stort Indtryk paa ham. Det var ikke, som han var vant til hjemme fra. Ceremonier, Musik og Korsang var det, det hele. Tonerne klang under de høje Hvælvinger, og Røgelsen bølgede. En hel Flok Skolebørn kom ind, og alle knælede de ned, inden de gik til deres Pladser.

Om Eftermiddagen er lille Ole igen paa Vej sydpaa, og han kommer igennem Universitetsbyen Bonn med den smukke Rhinbro og til en lille By, der hedder Godesberg. Der bliver han et Par Dage. Oppe over Byen ligger Ruinen Godesburg. Højere oppe paa Bjergsiden ligger Herberget med en herlig Udsigt over Dalen til Siebengebirge med Drachenfels. Der er lille Ole ovre Dagen efter og kravler op til Drachenfels. Det er en hel Bjergbestigning; ganske vist er der nok en Tandhjulsbane, men lille Ole vil spare de Par Mark, det koster, saa han traver op ad Bjergets Sider i sit Ansigts Sved, forbi alle de mange Postkortsælgere,

Andenkenverkäufern, Æseludlejere og Fotografer, som staar langs Vejen og anstrænger sig for at være saa paatrængende som muligt.

Men op kommer den lille Mand, godt træt af Turen, og et vældigt Panorama breder sig for hans Blik. Op og ned ad Rhinen ser han og alle de mange Slæbebaade med Pramme paa Slæb og Lystbaade med Turister. Paa begge Sider af Floden kører der Tog

Udsigt fra Drachenfels mod Syd

næsten hele Tiden, som smaa morsomme Legetøjstog damper de af Sted. Af selve Ruinen Drachenburg er der kun nogle få Murrester tilbage, saa der er egentlig ikke meget at se deroppe, men for Udsigtens Skyld er det saavist ogsaa Umagen værd at trave derop.

Om Aftenen er der nogle unge Mennesker, der danser Folkedans, og Herbergsvater spiller til. Desuden er der en hel Flok unge Piger, som synger.

Regngraat og skummelt er det næste Dag, da lille Ole er paa Vej mod Andernach. Der indtræffer han i

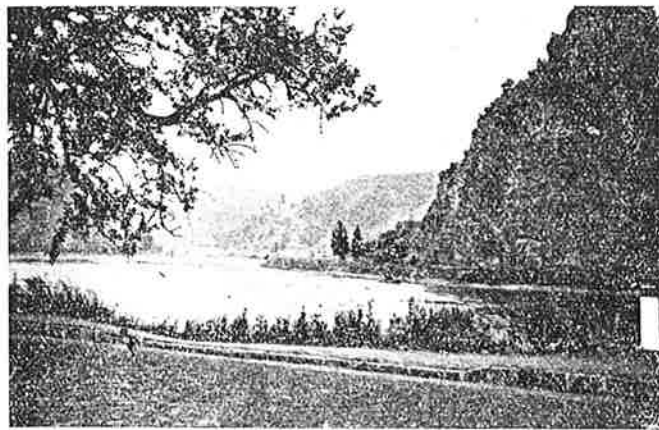
plaskende Regn til „Runder Turm“, som Herberget hedder der. Et gammelt Vagttårn fra Middelalderen er det, som er forandret om. Saadan et med Mure paa ca. 3 m i Tykkelse.

Næste Morgen, da han vaagner, ligger Taagen saa tæt som sjældent, men lyst i Vejret er det alligevel, saa han starter med gode Forhaabninger til klart Vejr og Solskin. Og bliver heller ikke skuffet. Til Kløstret Maria Laach agter han sig. Da han kommer i Vejret, op ad Rhindalen, er han ogsaa oppe over Taagen, og Solen skinner klart. Nede i Dalen der ikke ses noget for Taagen. Lille Ole bliver glad i Sindet, da han kommer op i Solen. Sonntag ist's, og han føler, at det er det i dobbelt Betydning. I Løbet af Formiddagen naar han Kløstret, men kører videre omtrent med det samme, tilbage til Andernach og derfra til Koblenz, Byen med den gamle Fæstning Ehrenbreitstein. Der, hvor Mosel flyder ud i Rhinen, og han ser tydeligt, at Moselvandet ikke er nær saa gult som Rhinens. Han staar paa Deutsches Eck, der hvor Floderne flyder sammen. Bag ham staar det kæmpemæssige Mindesmærke for Kejsers Wilhelm den 1., en vældig Rytterstatue paa en høj Granitsokkel, som man kan komme op i indvendig. Op ad Klippen paa den anden Side ligger den store Fæstning og ser skummel ud.

I straalende Solskin kører lille Ole næste Dag videre, uden særligt Hastværk, han skal ikke saa langt den Dag, naar bare han naar den idylliske lille By Bacharach er det godt. Han tramper langsomt videre langs med Rhinen. Mange Steder gaar Klipperne næsten stejlt op, saa der kun lige er Plads til Jernbanen og Landevejen nede ved Floden. Flere Steder gaar Banen endda gennem Bjerget. Mange Vandrere møder han, „Servus“ og „Heil“ hilser de. Det er lige i Kirsebærtiden han kommer der, og mange Træer er der, saa

der kan nok falde lidt af engang imellem hvor der bliver plukket, ogsaa der, hvor der ikke bliver plukket. Dejlige store Bær er det, og mange Steder staar de ved Vejen og sælger dem i Klaser.

Lille Ole kommer til et Slot, Stolzenfels, højt oppe ligger det. Det maa han op at se. Det er ogsaa interessant, og velholdt er det. I nogle af Salene skal man have Filttoiler paa, saa fint er det. Han er gan-

Loreley.

ske alene om at blive vist rundt, saa der er Lejlighed til at faa Forklaring paa det hele.

Efter Besøget deroppe kører han videre, og under et Kirsebærtræ spiser han til Middag, og der er Lejlighed til lidt Dessert. Lige over for ligger to Borgruiner, „de fjendtlige Brødre“ kaldet, som der er en hel Historie om. Lidt senere kommer han til Loreley, den berømte Klippe med den skønne Sirene, som Heine har besunget i sit kendte Digt. Sagnet gaar jo, at der i tidligere Tider sad en underskøn Kvinde der-

oppe og sang saa bedaarende, at Skipperne forliste paa Klipperne, naar de kom forbi. Nu er Klipperne sprængt væk, og hvad Loreley angaar, saa lever hun nu kun i Sagnet.

Ikke længe efter er han i Bacharach, en lille hyggelig By med morsomme gamle Huse. Her ligger Herberget højt oppe. I en gammel Borgruin, „Stähleck“, er det indrettet, og der er hyggeligt. Bagved ligger Vinmarkerne op ad Bjergskraaningerne.

Paa Burg Stähleck er der godt at være, og en herlig Udsigt er der deroppe fra. Om Aftenen er der Sang ude paa Terrassen, flere af de unge Mennesker har deres Mandolin eller Guitar og Herbergsvater har ogsaa sin, og en efter en lyder de tyske Folkesange ud i den stille Sommeraften. Langt nede i Byen kører Togene og Solen er ved at gaa ned bag Vinbjergene. Lidt efter lidt blinker Lysene frem nede i den lille By. Lille Ole sidder paa Brystværnet og filosoferer, saa vi maa hellere slutte med det, nu det gaar saa godt.

Schluss!

Frovin Bek.

Holger Danskes Mærke.

Der er af Digteren Ingemann skrevet en Del Sange, som han kalder: „Holger Danske Sange.“

Holger Danske, den gamle Sagnskikkelse, kender vi fra Billedet, hvor han sidder bøjet over det store Stenbord. Længe har han siddet der; for hans mægtige Skæg er fastgroet til Bordet; men han sidder kun og venter, venter paa den Stund, da Danmark kommer til at trænge til hans Hjælp. Mægtig og med Kraft vil han

da rejse sig og slaa et Slag for gamle Danmark og føre det frelst gennem Ufredens Time.

Han er Billedet paa en ægte Danemand, en Mand hvis Ord og Mod ikke svigter, naar Faren kommer. Nej, først da træder han til.

I Sangen: „I alle de Riger og Lande“ lader Ingemann Holger Danske selv tale, og han taler i Middelalder-sproget, dog passer Talen til enhver Tid; thi det at kæmpe med aaben Pande for, hvad man for Alvor tror, det har noget bærende i sig; en Livsværdi, en Kamp for det gode, for Lykken, og en god Sag er til enhver Tid værd at sætte noget ind for.

Middelalderens Riddere bar Mærker paa deres Hjelm, Brynje og Skjold, og disse Mærker var ikke bare til Pryd; de var Symboler eller Tegn paa Idealer, der kæmpedes for. Holger Danskes Hjelmemærke var en Ørn.

Nu er Ørnen en Rovfugl, og saa kunde man jo fristes til at spørge, om det skulde være Tegn paa, at man vilde røve og plyndre. Nej, paa den Maade maa det ikke opfattes. Det er Ørneblikket og Ørneflugten, vi skal tænke paa. Ørnen flyver højt og skuer vidt, og saaledes sættes og bør Maalene stadig sættes højt, og vi maa skue vidt for at se, hvor der trænges til en Hjælp.

Hans Brynjemærke er Korset: Fredens og Kærlighedens Tegn. Det siger os, at al vor Gerning maa være præget af Kærlighed, thi gøres den kun, fordi den skal gøres, saa vil Oplevelsen ved rigtig at være med i den savnes, og Gerningen bliver tom og glædesløs. En lille Gerning behøver ikke at være en ringe Gerning; den bliver stor i samme Grad, som der er lagt Kærlighed deri.

Skjoldemærket: „Løverne stærke i Hjerternes milde Hegn“ er Tegnet paa Mod og Styrke, og det er netop det, vi trænger til, for at vi ikke skal under-

kues, men sejre i Livets Kampe. Dog maa vi ikke som Løven i vildt Raseri kaste os over Byttet, ikke svinge Sværdet i haard Trods, men kæmpe for det gode af hele vor Hjertes Overbevisning.

Hvis vi derfor altid kæmper ærligt og redeligt og gør vor Pligt, da behøver vi ikke at dølgge Aasyn og Navn. Med frejdigt Ansigt kan vi se dem i Møde, der udfordrer os til Kamp. Men er vi ikke i Stand til til enhver Tid at kaste Hjelmgitteret og frit gøre os til Kende, da er vor Færd ikke ridderlig.

Skal Sangens Indhold ske Fyldest, da maa vi være ærlige i Ord og Handling, være Lysets Riddere.

Glædelig Jul og godt Nytaar! til nye og gamle Elever.

P. Chr. Olesen.

To Dødsfald.

Døden bortkaldte i Fjor to af Skolens gamle Elever, og i Aar har den igen hentet to ind i det ukendte Land.

Først kom der Bud efter *Laura Andersen* fra Gestelev. Hun havde Plads paa en Skole ovre paa Sjælland. Der fik hun Paratyfus og blev indlagt paa Sygehuset, hvor hun laa længe. Dog haabede alle, at hun igen blev rask. Men en Aften, da hendes Forældre var her paa Skolen, kom der Bud, at de straks maatte komme til Sjælland. De naaede at faa sagt Farvel til deres Pige, men hun døde saa hurtigt efter, at de kunde vente og faa hendes Lig med hjem og jordfæste hende paa Gestelev Kirkegaard.

Vi og alle, der har kendt *Laura*, vil m'ndes hende som en brav og retlinet Pige. Stiltfærdig og paalidelig var hun — vi vil savne hende.

Den næste, der kom Bud efter, var *Olga Bek*. Det var i Højsommeren, hun gik ud at bade, glad og munter, men hun kom ikke levende i Land. Søen tog hendes Liv. *Olga Bek* vil af Kammeraterne huskes som en stiltfærdig, tilbageholdende og karakterfast Pige, der kun tog Del i det, hun ansaa for at være rigtigt og godt.

Hendes Livsbane var roligt fremadskridende. Efter at hun havde haft et Par Pladser, var hun en Tur paa Højskole. Derefter var hun et Aar paa Island, hvor hun oplevede Tusindaarsfesten, som hun senere beskrev i Aarsskriftet. Senere var hun paa Snoghøj Gymnastikhøjskole, hvor hun uddannede sig til Delingsføre; og sidste Foraar fik hun Plads paa Langeland, hvor hun saa skulde lede Kvindegymnastikken. Hun havde vist selv en Følelse af, at nu først begyndte hendes egentlige Livsgerning. Vi har aldrig set hende saa glad og smilende, som da hun sidst var med til Elevmødet, da straalede hendes Ansigt af Livslykke — og saa 14 Dage senere sluktes hendes Livslys i Langelandsbæltet.

Det var straks ufatteligt for os, at hun virkelig var borte, og for hendes Hjem var Meddelelsen om hendes pludselige Død et meget haardt Budskab.

Hendes Lig blev hentet hjem og stedt til Hvile paa Ringe Kirkegaard.

Aaret, der svandt.

Siden sidste Elevskrift udkom, er der ikke sket større Ting paa Skolen. Arbejdet har gaaet sin jævne Gang, men der har jo været enkelte Festtimer imellem, som det maaske kan interessere ældre Elever at høre lidt om.

Vinterskolen begyndte som sædvanlig med et Aabningsmøde i Gymnastiksalen, hvor Lærer Jensen, Sødinge, og jeg talte. Salen var fyldt til sidste Plads af Eleverne og deres Forældre. Det er dejligt at begyn-

Og Dansen den gaar —

de med fuldt Hus, det giver Arbejdslyst og Tro paa, at der kommer noget godt ud af Gerningen.

Juletræet var Søndag den 27. December, og det havde samlet fuldt Hus af forventningsfulde Børn og glad Ungdom, og de morede sig godt med hinanden til langt ud paa Aftenen.

Sidst i Januar plejer vi at have en Teatertur til Odense. Den blev opgivet i Aar paa Grund af Krisetiden, hed det sig; men den egentlige Grund var vist snarere, at der ikke spillede noget, der rigtig passede for Ungdommen.

Den 12. Februar var hele Skolen indbudt til at overvære Gymnastikforeningens Generalprøve paa Hostrups Skuespil „Eventyr paa Fodrejse“. Der spillede livligt og godt, og Ungdommen kvitterede med et langvarigt Bifald.

Vejen spærret

Den 18. Februar fremvistes Niels Bukh's Japanfilm paa Højskolehotellet. Skytte- og Gymnastikforeningen havde indbudt alle Omegnens Skoler til at overvære en Eftermiddagsforestilling for den billige Pris af 15 Øre pro persona. Men det blev desværre noget af en Skuffelse, da Lokalet var overfyldt, Luften trykkende, og Forklaringen til Billederne først kom, naar Billederne var set.

Den 22. Februar holdt Naturfredningsforeningen Møde paa Hotellet med Fru Nimb som Taler, der vistes

en Del dejlige Lysbilleder efter Sigvart Werners ypperlige Naturoptagelser, og saa sang Efterskolens Piger nogle Sange, som priste Danmarks skønne Natur, samtidig med, at Billederne vist. De fleste af Eleverne deltog i Mødet, skønt det var om Aftenen efter den egentlige Skoletid.

Den 27. Februar var vi igen paa Hotellet. Da var der arrangeret en Missionsudstilling med levende Bil-

„Tre for Een“

leder fra Asien samt en Mængde Brugsgenstande, Gu-der, Billeder, Bøger, Klædedragter og lignende.

Den 11. Marts fejredes min Fødselsdag om Eftermiddagen som sædvanlig ved en Kop Chokolade. Fra Eleverne modtog jeg et Gavebrev, der gav mig Ret til „Det danske Folks Historie“, som jeg saa fik i smuk Indbinding. Den Gave var jeg naturligvis meget glad for. Efter Chokoladen talte Elevforeningens Formand, Liden Højlund, til Elevtøkken og hvervede de fleste som Medlemmer for Elevforeningen. Om Aftenen hav-

de Eleverne Generalprøve paa et Par Dilettantkomedier, hvortil Skolekredsens Børn og Forældre var indbudt. En saa festlig Fødselsdag har jeg sjældent haft.

Søndag den 13. Marts blev den store Dag for Olsen og hans Dilettanter. Da spillede der om Aftenen for Efterskolens daværende og forhenværende Elever. Der var fuldt Hus, og Bifaldet var højlydt. Stykkerne der opførtes, var „Hostrups: Den Tredje“ og „Erik Bøgh: Tre for Een.“ Efter Forestillingen dansede Ungdommen til Kl. 11³/₄.

Den 19. Marts havde hele Skolen Eksamen. Dagene forud sporede en vis Nervøsitet hos mange af Eleverne, der frygtede for at komme op til den sorte Tavle og muligvis komme galt fra det. Men Dagen gik uden større Uheld.

Den 20. Marts var der Gymnastikfremvisning baade af Efterskolens og Børneskolens Elever. Tilskuertal-lingen var stor. Pladsen blev derfor kneben, men det gik. Om Aftenen dansedes der af unge og gamle.

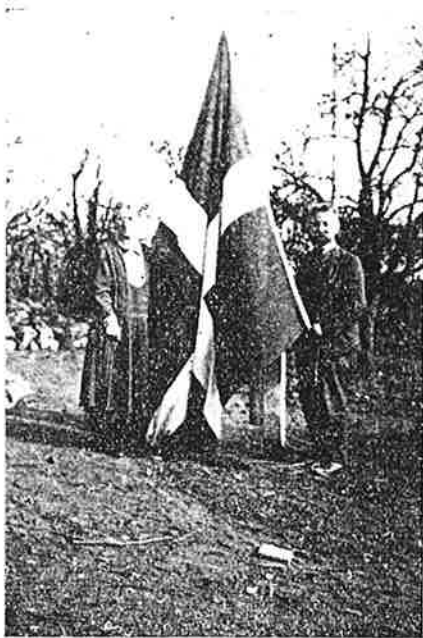
Den 21. Marts havde Efterskolens Elever Fodtur fra Korinth gennem Brahetrolleborg Park, over Lerbjerg og Svanninge Bakker til Faaborg, hvor vi saa den gamle Fæstningsport og Mommark-Færgen samt besøgte Museet og „Klinten“. Vejret var straalende, Humøret højt, og Turen forløb udmærket.

Da Paasken i Aar kom saa tidt, var der allerede Afslutning Tirsdag den 22. Marts. Den formede sig som sædvanlig med Taler og Sang ved Kaffe-bordene i Gymnastiksalen, hvor de fleste af Elevernes Forældre ogsaa var til Stede.

Elevmødet var i Aar den 12. Juni. En stor Flok gamle Elever var mødt, vist den største, vi nogensinde har haft. Efter Kaffen talte jeg om Nansens uselviske Ger-ning. Derefter var der Generalforsamling i Elevforenin-gen. Og om Aftenen gav Forstander Damgaard-Niel-sen, Ryslinge, en Bjørnson-Aften.

Fra en Del gamle Elever og fra min Hustru, som paa den Tid opholdt sig paa et Hvilehjem, var der kommen Breve og Hilsener. Til min Hustru sendte Mødedeltagerne igen en Hilsen med næsten alle Deltagernes Underskrifter. Denne Hilsen var hun meget

Flaget hejses før Afslutning

glad for, thi saa kunde hun se, hvem der havde været til Stede, og saa kunde hun direkte modtage hver enkelt venlige Tanker.

Den aarlige Cykletur gik i Aar over Sjælland til Kulen i Dagene 15.—20. Juli, men den bliver nærmere beskrevet andet Steds i Aarskriftet.

Vinterskolen har nu begyndt, og det glæder os, at vi atter i Aar har fuldt Hus, trods Krisetider og Utryghed i næsten alle Livsforhold.

Paa os Lærere virker Tidens Tryk saaledes, at vi Gang paa Gang spørger os selv: Hvorledes kan du nu bedst hjælpe de unge ved at lægge deres Selvarbejde tilrette, saa de udvikles derigennem, og ved at leve sammen med dem, saa deres ædleste Tanker styrkes, og deres Samfundsvilje udvikles i den bedste Retning?

Ungdommen arbejder flittigt, den er sig Tidens Alvor bevidst. Den vil dygtiggøre sig til at overvinde Tidens Vanskeligheder. Og det maa lykkes!

Ringe, i November 1932.

P. Birkelund.

Redaktørens Røst.

Som det blev vedtaget ved Elevmødet, har vi i Aar faaet et Personaliablads i Aarskriftet, men jeg kunde tænke mig, at det kunde være lidt mere fyldigt. Det er bare med at indsende Oplysninger, naar der er nogen af jer, der kommer ud for en saadan historisk Begivenhed, som kan henføres under de forekommende Rubrikker. Men det skal være absolut paalidelige Oplysninger, det skal ikke være nogen Sladderrubrik.

Hvad der ellers angaar Aarskriftets Form, er der jo ikke noget nyt.

Jeg haaber, at vi til næste Aar kan finde en Redaktør, der vil kunne gøre vort Skrift endnu bedre. Det skal være en med Energi. Det er ikke noget ringe

Arbejde at faa samlet Stof ind. Der er ikke ret mange, der skriver paa eget Initiativ. Jeg ved ikke, om det er Beskedenhed eller rent ud sagt Dovenskab, (for Mangel paa Evner er det ikke), der afholder de fleste af jer fra at skrive.

Nu ved I altsaa, at der skal findes en ny Redaktør, saa I ikke kommer til Elevmødet næste Aar og skal til at finde en saadan lige paa staaende Fod. Jeg tror nok, at vi har givet Aarsskriftet saadan en Form, at en ny Redaktør kan være tjent med at overtage det og arbejde videre med det.

Bernhard Rasmussen.

Husk Elevmødet den 11. Juni 1933.

Nyt fra gamle Elever.

Indgaaede Ægteskaber:

Svend Christensen, „Granly“, Ringe.
Hans Burgaard, Vejstrup.
Jens Sehested og Karen Margrethe Miller, Tvillum.

Forlovelser:

Ester Rasmussen, Espe.
Ester Rasmussen, Bolteskov.
Ester Fogh, Ingerslev.
Peder Jensen, Højby.
Astrid Jensen og Olav Jensen, Højby.

Andre Nyheder:

Tage Møller har Plads i England.

Hans Nørremose er Mejeribestyrer i Brasilien.
Lærer Mortensen har selv Skole i Argentina.
Lærer Isen er blevet Skolebestyrer i Nr. Broby.

Elevforeningens Generalforsamling.

Generalforsamlingen fandt Sted ved Elevmødet d. 12. Juni 1932. Der var mødt ca. 160 Medlemmer. Liddan Højlund aflagde Beretning. Elevforeningen har udsendt et Aarsskrift og sammen med Birkelund sørget for Underholdning til Elevmødet. Medlemsantallet er nu 207, deraf 60 nye.

Det blev vedtaget at faa en Rubrik i Aarsskriftet med Navnet: „Nyt fra gamle Elever.“

I Bestyrelsen afgik Asta Ø. Andersen og Liddan Højlund. I Stedet for Asta Andersen, der ikke ønskede Genvalg, valgtes Tage Møller, Ørbæk, Elev fra 1929—30, og Liddan Højlund gervalgtes. Børge Møller, Ørbæk, indtraadte i Bestyrelsen som Repræsentant for Vinteren 1931—32.

I Stedet for Tage Møller nyvalgtes Jens Rasmussen, Fjellerup, til Revisor.

Regnskabet oplæstes og godkendtes.

Liddan Højlund.

Regnskab for Ringe Efterskoles Elevforening 1931—32.

INDTÆGT.

1931			Kr.	Øre
Juni	7.	Kassebeholdning	6	31
		Indk. Medlemsb.	1	70
		— ved Bidrag til Musik (Elevbal)	28	26
1932		Indk. 139 Medlemsb. à 1,9).....	264	10
		— 22 — - 1,50.....	33	00
Juni	7.	— 2 — - 1,50.....	3	00
		Den samlede Indtægt: Kr....	336	17

UDGIFT.

1931			Kr.	Øre
Juni	17.	Betalt Balmusik til Elevmødet	22	00
		Porto		40
1932		Trykning af Aarsskrift	215	50
		Leje af 2 Klicheer	4	50
		Forsendelsesomkostn. (Porto, Blank.)	63	30
		300 Meddelelser.....	4	00
		Den samlede Udgift: Kr....	309	70
		Kassebeholdning	26	47
			336	17

FORMUE.

1.	Ved Regnsk. Slutning indestod i Banken.	142	80
2.	— — — — paa Girok.	31	27
3.	Kassebeholdning.....	26	47
	Den samlede Formue: Kr....	200	54

Regnskabet er gennemgaaet og fundet rigtigt.
Ringe, den 12. Juni 1932.

Jakob Nielsen.

Tage Møller.

Tilgaaede Medlemmer Oktbr. 1931—Novbr. 1932.

Andersen, Ejnar, Ørbæk St.
— Knud, Algade 55, Ringe.
Christiansen, Gunnar, Bøgehoved, pr. Ringe.
Fogh, Johannes, Ingerslev Mølle, pr. Tranbjerg.
Guldbrandsen, Herluf, Nr. Søby Mark, pr. Allested
Hansen, Hans Peter, Peter Iversen, Bredsten, Kegnæs, Als.
— Inger, Smed Hansen, Snarup, pr. Kværndrup
— Nanna, Frede Hansen, Rudme
— Esther Lykke, Gdr. H. P. Hansen Gislev
— Karen, Lamdrup St.
— Aage Sandgaard, Elektricitetsværket, Ringe
— Frode, Højbygaard, Tved, pr. Svendborg
— Rasmus Peder, Rynkeby Hede, pr. Ringe
Henriksen Poul, Nordskovlund, pr. Kølstrup
Jensen, Frida, Ronæs Børnehjem, Nr. Aaby St.
— Ellen Margrethe, Politiasistent J. Ørbæk
— Gunnar, Kellerup, pr. Ringe
— Ketty, Bjerreby Mølle, Taasinge
Jørgensen, Karl, »Hasselgaard«, Herrested, pr. Ørbæk
Kilstofte, Asta Pedersen, Pederstrup St.
Knudsen, Anna, Hestehavelund, Hjallese St.
Kristensen, Karen, »Ertebjerg«, Dalby St.
Larsen, Hans, Aksel Larsen, Herrested, pr. Ørbæk
— Ejnar Chr. Refsvindinge St.
Lundsgaard, Niels Høj, H. Lundsgaard, Ørbæk St.
Madsen, Else Margrethe, A Madsen, Vester Skerninge
— Grethe, Gislev Holme, Gislev
Mortensen, Olaf, »Hellebjerggaard« Haraldsted pr. Ringsted
Mose, Inger, »Birkholm« Haastrup St.
Nielsen, Rigmor, Kmb. Johannes Nielsen, Rudme
— Marie, Tvinde, Rynkeby St.
Olsen, Ruth Synnøve, Refsvindinge St.
Pedersen, Arne, Jørgen P. Ryslinge Mark, Ryslinge St.
Petersen, Ove, Fødermester P., Nordskov, pr. Ringe

Poulsen, Ingeborg, Villavej 9, Ringe

Rasmussen, Johanne. »Fladegaard«, Hjallesø St.

— Laurits Aaskov, Vejmand R., Stationsvejen, Ørbæk

— Johanne, »Grøndal«, Lydinggaard, Haagerup

— Hans, Jernbanegade 13, Ringe

— Sigrid, »Søbæksgaarden«, Espe

Søndergaard, Dagny, Hjallesøgade 33, Hjallesø St.

Tornøe, Kirsten, Byslinge

Tofting, Gunnar, Brugsforeningen, Aarslev St.